

RAPOR No:5 | 1975 – 1979 Yılları Arası Türkiye Balkan Devletleri İlişkilerinin Milliyet Gazetesi Haberlerine Göre Seyri

Muhammed Nurullah KETKANLI

Dış Politika Araştırmacısı

Özet

Balkanlar, Türkiye'nin yakın coğrafyası olması ve modern cumhuriyetin kurulmasından sonra geleceğini Batı'da görmesi ile Avrupa ile ilişkilerinde önemli bir basamağı oluşturmaktadır. Türkiye'nin jeopolitik konumuna bakıldığında stratejik açıdan çok önemli olsa da bir o kadar da risk barındırmaktadır. Ayrıca çevresinde meydana gelen olaylar ülkenin ulusal güvenliğinde önemli kaygıları beraberinde getirmektedir. Bu nedenle çok yönlü bir politika izlemeyi bu şartlar zorunlu kılmaktadır. Ancak II. Dünya Savaşı sonrası Soğuk Savaş'ın meydana getirdiği bloklar arasındaki mücadele bu çok yönlü politika şansını yok etmiş, Türkiye'nin kendi bloğunun lideri olan ABD'den büyük ölçüde bağımsız hareket edememesine ve onun politikalarına eklenmesine yol açmıştır. Bu dönemde bağımsız politikalar izleme fırsatı ilk defa SALT – I Anlaşması'nın imzalanması ile 70'li yıllarda ortaya çıkmıştır. Bu dönemde Türkiye, Balkan Devletleri ile yeni açılımlara gitmiş, bu her iki bloğa üye Balkan Devletleri'nin de bağımsız politikalar izlemeye başlayarak bölgede yeni iş birliklerine zemin hazırlamıştır. Bu dönemde Balkan ülkeleri arasında en belirleyici parametre Türkiye – Yunanistan arası ilişkilerin Ege ve Kıbrıs'taki krizlerden ötürü gerilmesi ve Yunanistan'ın öncülüğünde düzenlenmeye çalışılan Balkan İş birliği Konferansları olmuştur. Bu çalışmada 1975 – 1979 arası dönemi Milliyet Gazetesi arşivine dayanarak incelemeye çalışılmıştır.

1975 Yılı

Tarih: 03.07.1975

Haber/Makale Başlığı: Türkiye'nin Dış İlişkileri ve Balkanlar

Haber/Makale Özeti: Stratejik silahlardaki gelişmeler Soğuk Savaş'ın tarafları arasındaki ilişkileri de önemli bir şekilde değiştirmiştir. Bu değişim bloklar arasındaki politikaları büyük ölçüde yumuşatmış, bu nedenle ülkeler kendi mensubu oldukları blok politikalarından ziyade daha çok çıkarları doğrultusunda hareket etmeye başlamışlardır. Bu bakımdan çeşitli iş birliği fırsatları ve yeni politikaların önü açılmıştır. Peki Türkiye bu yeni konjonktürü ne kadar kavrayabilmiş ve politikalar geliştirebilmektedir?

Türkiye'nin ABD ile yaşadığı sorunlar ve Yunanistan'ın Türkiye karşıtı politikalarını arkasındaki güçlü dayanaklar ile desteklemesi ve uluslararası örgütlerin de Türkiye'nin sorunlarına karşı duyarsızlığı ve açıkça köstek olmaları, Soğuk Savaş politikalarının değiştirilerek yeni fırsatların değerlendirilmesini zorunlu kılmaktadır. Ortadoğu, mevcut sorunlar ve mücadeleler dikkate alındığında Türkiye için bir gelecek olanağı sunmamaktadır. Bölgedeki ilerici ve gerici Arap ülkeleri arasındaki mücadele, bölge dışı aktörlerin yoğun şekilde bu mücadeleye dahil olmaları ABD ve SSCB'nin bölgedeki mücadelesi Türkiye açısından sağlıklı bir ortam yaratmamaktadır. Türkiye, geleceğini Batı'da görüyorsa bunun için Batı'ya açılan kapı Balkanlar olmaktadır. Bu bakımdan Balkan Devletleri ile ilişkiler geliştirilmeleri iş birlikleri oluşturulmalıdır. Fakat bu iş birlikleri oluşturulurken geçmişte yapılmış hatalı politikalar dikkatle incelenmelidir. 1954'te Türkiye, Yugoslavya ve Yunanistan arasında gerçekleştirilen ittifak ve yine bu yıllarda oluşturulan Bağdat Paktı, Balkanlar ve Ortadoğu'da iş birliğini geliştirmesi beklenirken ayrılıkları derinleştirmiştir. Buradaki bir diğer önemli hata ise geçmişte oluşturulmuş bu ittifakların askeri temelli olmalarıdır. Bu nedenle özellikle anlaşmaya dahil olmamış ülkeler ve üyeler de alınan kararlarda çekimser olmuş, ilişkileri geliştirici kültürel ve ekonomik adımlar atılmamıştır. Yeni dönemde Türkiye Balkanlar coğrafyasına yaklaşımında bunları dikkate alarak daha kapsayıcı, ekonomik, kültürel alanlarda iş birlikleri kurmaya çalışarak ilişkileri güçlendirmelidir. Burada, 1957 yılında Romanya Başbakanı Chivu Stoica'nın Balkanlardaki iş birliğinin oluşturulması ve uyumsuzlukların çözümü için öne sürdüğü plan önemlidir. Plan, Balkan Devletleri arasında

ekonomik ve kültürel temasların arttırılarak gelişmenin sağlanacağı ve bu sayede gerçekleşen olumlu havanın Avrupa'da da benzer iş birliklerine sebep olabileceği öngörülmüştür.

Fakat bu iş birliği kurulurken dikkat edilmesi gereken herhangi bir devleti dışlamamak olmalıdır. Türkiye'nin Balkan Devletleri ile ilişkilerinin gelişmesi ve bunun boyutunun büyümesi Yunanistan'a karşı elini güçlendirecek ve ileri dönemde Yunanistan'ın da iş birliğine yanaşmasını sağlayacaktır. Bu bakımdan Balkanlar ile kurulacak iyi ilişkiler hem güvenlik açısından hem de Türkiye'nin Batı ile ilişkilerinde önemli bir dayanak noktası teşkil etmektedir.

Tarih: 12.07.1975

Haber/Makale Başlığı: Balkan Tıp Birliği ve On ikinci Tıp Haftası

Haber/Makale Özeti: Sürekli iç çatışmalar ve mücadeleler ile anılan Balkanlarda, I. Dünya Savaşı'ndan sonra kurulmuş, önemli bir iş birliği ürünü olan ve 43 yıldır varlığını sürdüren Balkan Tıp Birliği bu yıl Sofya'da toplanmıştır. Türkiye'den de kalabalık bir hekimler heyeti organizasyona katılmış ve 40'in üzerinde konferansa katılmış ve birçok rapor sunmuşlardır. Birliğin toplantıları iki yılda bir gerçekleşmekte ve sırasıyla Balkan ülkelerinin başkentlerinde tıp haftası adı ile organizasyonlar yapılmaktadır. Haftanın düzenlenmediği ara yıllarda ise tıp günleri düzenlenmektedir.

Birliğin amacı Balkan ülkeleri toplumlarının beslenme alışkanlıkları, fiziksel ve biyolojik özellikleri ve bunlara bağlı hastalıkları ve tıbbi meseleleri tartışarak tıbbın gelişimine katkıda bulunmak ve ülkeler arası iş birliğinin gelişimini sağlamaktır. Ayrıca uzmanlık alanlarına göre farklılaşan kurslar düzenlenmektedir. Düzenlenen konferanslarda o dönemin en dikkat çekici konusu seçilerek üzerinde tartışılmaktadır.

Birliğin bir diğer amacı Doğu Akdeniz çevresindeki diğer sağlık kuruluşları ve Dünya Sağlık Örgütü (WHO) ve UNESCO ile iş birlikleri kurulmasıdır. Ayrıca alınan konsey kararı ile Kıbrıs'taki Rum ve Türk hekimlerin Kıbrıs Tıp Birliği adı altında birlikte Balkan Tıp Birliği'nin toplantılarına katılması kararlaştırılmıştır.

Bu yılki kongre oldukça başarılı geçmiş, 12 tıp dalındaki seksiyon çalışmalarını da kapsayan çalışmalara sahne olmuş ve yeniden tanışmalara ve kaynaşmalara sebep olmuştur. Gelecek yıl

Eylül 1976'da XIII. Balkan Tıp Birliği Haftası İstanbul'da yapılacak ve "Modern Tıbbın Gelişmesinde İmmünobiyolojinin Yeri" konusu işlenecektir.

Bu yıl düzenlenen haftada ülkelerin devlet ve hükümet başkanları, şeref başkanlıklarını kabul etmişler, birbirlerine konu ile ilgili iyi dileklerini iletmışlerdir.

Tarih: 14.10.1975

Haber/Makale Başlığı: Balkanlarda Barış ve İş birliği

Haber/Makale Özeti: Yunanistan Başbakanı Konstantin Karamanlis, sonbaharda ekonomi müsteşarları düzeyinde, ülkesinde bir konferans düzenlenmesi adına ve bu doğrultuda ilişkilerin geliştirilmesi düşünüldük Balkan Ülkelerinin başbakanlarına konu ile ilgili mesaj iletmıştır.

Balkanlarda iş birliği tarihsel olarak çok eskilere dayanmaktadır. Avrupa'nın güneydoğusundaki Balkan Yarımadası tarih boyunca farklı kültür ve medeniyetlerin kesiştiği bir alan ve kavşak noktası olmuş, bu sebeple bölgedeki halklar hem birbirleri ile hem de dıştan gelen büyük tehditlere karşı zaman zaman birlikte mücadele etmişlerdir. Fakat bu iş birliği gerçek manada ilk defa 1789 Fransız Devrimi'nden sonra ulusçuluk hareketlerinin başlaması ile Balkanlarda, Osmanlı Devleti'ne karşı girişilen bağımsızlık hareketlerinde ortaya çıkmıştır. Balkan Savaşı sırasında da mevcut Balkan Devletleri, iş birliği içerisinde Osmanlı Devleti'ne karşı ortak hareket etmiştir. Daha sonra bir başka Balkan devleti olan Bulgaristan'a karşı diğer Balkan Devletleri iş birliği içerisinde olmuşlardır. İki savaş arası dönemde Türkiye de dahil Balkan Devletleri arasında gerek statükonun korunması gerekse kaybedilen toprakların geri kazanılması bağlamında iş birlikleri olmuş ve anlaşmalar yapılmıştır. Bunun en iyi örneği 1934'te kurulan Balkan Antantı'dır. Antant, Balkan Devletleri arasında mevcut sınırların muhafazası ve özellikle Bulgaristan'ın revizyonist hareket ve söylemlerine bir önlem amaçlı kurulmuştur.

II. Dünya Savaşı'ndan sonra da Balkan Devletleri sınırların korunması, ekonomi ve refahın gelişmesi bağlamında çeşitli iş birlikleri kurmuş ve bazı uluslararası örgütlere üye olmuşlardır. Bu dönemde Balkan Devletleri arasındaki ilişkilerde belirleyici olan, bu ülkelerin Birleşik Devletler (ABD), Batı Avrupa Ülkeleri ve SSCB arasındaki mücadelede yer aldıkları konular ve bu çerçevedeki davranışları olmuştur. Türkiye ve Yunanistan, Soğuk Savaş'ın henüz

başlarında iken Kuzey Atlantik Paketi'nde (NATO) yer alarak kendilerini konumlandırmışlardır. Bulgaristan, Romanya, Arnavutluk ve Yugoslavya ise SSCB tarafında yer almışlardır. Daha sonra 1960'lar ile beraber SSCB ve Çin arasındaki mücadele ve Yugoslavya gibi ülkelerin görüş ayrılıklarından dolayı bu kanatta bazı ayrılmalar ve çatlaklar meydana gelmiştir. Romanya'nın da SSCB'nin bazı politikalarına karşı çıkışları olmuştur.

II. Dünya Savaşı sonrası bölgedeki iş birliğini büyük ölçüde zedeleyen bir başka mesele ise Türkiye ile Yunanistan arasında meydana gelen Kıbrıs ve Ege sorunları olmuştur. 1960'lar ile sertleşen bu sorunlar zaman zaman neredeyse savaşa neden olacak boyutlara gelmiştir. Bu dönemde Yunan Başbakanının Bulgaristan ziyaretinden sonra Bulgaristan Başbakanının, Türkiye ile Yunanistan arasında bir savaş çıkması durumunda Bulgaristan'ın Yunanistan sınırlarına herhangi bir müdahalede bulunmayacağını dile getirmesi gerginliği tırmandırmıştır. Daha sonra Türkiye Başbakanının, bu söylemlerin ardından gerçekleştirilen Romanya ziyareti özellikle Yunanistan tarafında tepkilere neden olmuş, gerginliğin alevlenmesine neden olmakla beraber Yunanistan'ın Türkiye'ye karşı olan tehdit algısının boyutunu göstermesi bakımından örnek teşkil etmiştir.

Yunanistan, konumu itibari ile Balkanlarda Sosyalist tarafta yer alan Arnavutluk, Bulgaristan ve Yugoslavya'ya kara sınırları olan, Türkiye'ye de hem karadan hem denizden sınırları olan bir ülkedir. Bu ülkelerle hem mevcut ideolojik durumdan hem de tarihsel açıdan sorunları vardır ve mevcut konjonktür bunların dengede tutulmasını gerektirmektedir. Fakat Yunanistan kendi güvenliği açısından çok büyük önem arz eden Türkiye'ye karşı olumsuz davranışlar sergilemekte ve planlar yapmaktadır. Yunan Başbakanı Konstantin Karamanlis'in bir iş birliği oluşturmak ve kendi ülkesinde bir konferans düzenlenmesi adına Arnavutluk hariç diğer Balkan Devletlerine düzenlediği gezi, mevcut sorunların varlığı ve iyi niyet söylemlerinin gerçekçi adımlar atılmamasından dolayı havada kalmasından pek umut vadetmemektedir. Özellikle Yunanistan'ın Türkiye'ye olan yaklaşımı iş birliği olasılığını baltalamaktadır. Balkanlarda oluşacak bir iş birliği ve kalkınma ancak altı Balkan ülkesinin bir araya gelerek ortak bir çözüm üretebilmesi ile mümkün gözükmektedir.

Tarih: 04.10.1975

Haber/Makale Başlığı: Balkanlarda Ne Olacak?

Haber/Makale Özeti: Haber, The Economist dergisinden çevrilerek gazetede yer almaktadır.

“Balkanlaştırma” terimi günümüzde kısmen unutulmuş olsa da Balkan Devletlerinin arasında hala mevcut derin sorunlar yer almakta, ülkeler arasındaki ilişkilerin gelişmesine engel olmaktadır. Ayrıca Soğuk Savaş’tan dolayı Balkan ülkeleri arasında eski etnik ve sınır sorunları ile beraber ideolojik sorunlar da eklenmiş, bu nedenle Batı Bloğu ve Doğu Bloğu arasında gerçekleşen mücadelenin de seyrine ve şiddetine göre ülkeler arasındaki ilişkiler yürütülmeye çalışılmıştır.

Balkanlardaki iki güney komşusu Türkiye ve Yunanistan Kıbrıs ve Ege sorunları başta olmak üzere aralarındaki sıkıntılarda dolayı birbirleri ile görüşmek istememekte, sıkı bir komünist rejimle yönetilen ülkeler olan Bulgaristan ve Arnavutluk aralarında ilişki kurmamaktadırlar. Diğerlerine nazaran daha ortada yer alan Yugoslavya ve Romanya ise sosyalist rejimlere sahip olsa dahi kendileri ile ilişkiler geliştiren herkesle görüşmektedirler. Fakat son zamanlarda bu bölünmüşlük, Arnavutluk dışındaki diğer Balkan ülkelerinde aşılmaya başlanmıştır. Buna öncülük eden ise Yunan Başbakanı Konstantin Karamanlis olmuştur.

Karamanlis, Balkanlara yönelik bu yeni diplomasi açılımında kendi ülkesinde bir iktisat kongresi düzenlemek istemekte ve böylece Balkanlarda bir kalkınmaya zemin hazırlamak istemektedir. Yugoslavya, Yunanistan ve Bulgaristan bölgede turizm ve ulaşımın geliştirilmesi için yeni yollar ve demiryolu projelerinin oluşturulması ve bu sayede ekonomik gelişmenin sağlanması adına görüşmektedirler. Yugoslavya ve Yunanistan, bölgede tarih boyunca önemli bir liman, bir kapı vazifesi görmüş Selanik için yatırım yapmaya başlamışlardır. Bu sayede bölgenin Doğu Akdeniz ve Ortadoğu ile bağlarının geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca Yugoslavya’nın Makedonya’ya yatırımları da bu durumu desteklemektedir. Bulgaristan ve Romanya, Tuna Nehri’nin Ege ve Akdeniz’e bağlanması için bir kanal projesi ile ilgili görüşmeler yapmaktadırlar.

Fakat tüm bu olumlu havaya rağmen belli kaygılar mevcuttur. Yugoslavya’nın lideri Tito’nun 83 yaşında olması ve ondan sonra Yugoslavya’nın durumunun ne olacağı diğer ülkeleri de düşündürmektedir. Ayrıca Arnavutluk ve Romanya liderlerinin genç olması ve ülkelerindeki

muhtemel Sovyet yanlısı darbe endişesi, bu sebeple Balkanlardaki bu bölünmüşlüğü SSCB'nin aşama aşama Balkanlarda hakimiyet kurması endişesi ülkeleri kaygılandırmaktadır.

Ancak bu iş birliği Balkan devletlerinin güçlenerek bağımlılıklarının azaltılmasına ve bölgede özellikle SSCB'nin etkisinin azaltılmasında önemli bir adım olabilecektir. Balkan ülkeleri bu riski göze almalıdırlar.

Tarih: 02.12.1975

Haber/Makale Başlığı: Yunanistan Balkan Paktı'ndan Ne Umuyor?

Haber/Makale Özeti: Yunan Başbakanı Konstantin Karamanlis'in Atina'da, Balkanlardaki iş birliğini geliştirmek adına Balkan ülkelerinin ekonomi bakanları ile gerçekleştirmek istediği konferans gündemde olmuştur. Konferansın amacı ülkeler arasında iş birliğine geçilmesi için uygun alanların tanımlanmasını kapsamaktadır.

Türkiye ile Yunanistan'ın ilişkilerinin kötü olduğu bir dönemde Karamanlis tarafından atılan bu adım Türkiye'yi Balkanlardan tecrit ederek zayıf düşürmesi amaçlanmıştır. Fakat mevcut konjonktür ve Batı ile ilişkiler göz önüne alındığında diğer Balkan ülkeleri, Türkiye dışarıda tutularak Balkanlarda bu şekilde bir iş birliğinin mümkün olmayacağını dile getirerek bunu reddetmişlerdir.

Yunanistan, jeopolitik açıdan Balkanlar, Batı ve Ortadoğu arasında önemli bir konumda yer almaktadır. Ülkenin Doğu Akdeniz'e yaptığı çıkıntı da bölgede önemini arttırmaktadır. Yunanistan'ın, ülkeyi kuzeyinden ayıran doğal bir dağ sırasına, bir engele sahip olmaması doğuda Türkiye ile komşu olması, Yunanistan'ın güvenlik kaygısının yüksek olması, bu konudaki harcamalarının da yükselmesine ve gücünü bölmesine neden olmaktadır. Bundan dolayı Yunanistan, Balkanlara yönelik bir iş birliği politikası geliştirmek istemekte, özellikle Türkiye'ye karşı güvenlik dayanakları oluşturmak amacıyla olmaktadır. Yunanistan, tarihte daha önce de bu tür iş birlikleri oluşturmak istemiş, Türkiye'yi hareketsiz bırakmak ve etkisizleştirmek adına planlamalar yapmıştır. 19. yüzyıldan itibaren Balkanlarda bir birlik, bir konfederasyon oluşturulması istenmiştir. Fakat etnik, kültürel, ideolojik sorunlardan dolayı bu başarılamamıştır. İki savaş arası dönemde Türkiye ve Yunanistan, Atatürk ve Venizelos'un ileri görüşlü devlet adamlılıkları sayesinde iş birliğine yönelebilmiş, bunun sonucunda Balkan

Antantı gibi bir ittifak kurulabilmiştir. Fakat II. Dünya Savaşı'ndan sonra iki ülke, NATO müttefiki olmalarına rağmen bir iş birliği geliştirememişlerdir. 1954 yılında Türkiye, Yunanistan ve Yugoslavya arasında bir ittifak anlaşması imzalanmış olsa dahi bu durum 1953 sonrası SSCB politikasının yumuşaması ile Yugoslavya'nın bu ittifaka ihtiyaç duymaması ve Kıbrıs Sorunu'nun çıkmasıyla ilişkiler yeniden bozulmuştur.

1960'larda Yunanistan yine Türkiye'yi etkisizleştirmek adına Pipinelis Planı'nı ortaya çıkarmıştır. Plan, tüm Balkan ülkelerinin ittifaka katılması, Yunanistan'ın güvenliği açısından Türkiye'nin de bu iş birliğine dahil edilmesi ve tüm Balkan ülkelerinin bu iş birliği uygulanırken içinde olduğu blokları dikkate almamalarına dayanmaktaydı. Sonuç olarak bu ayakları yere basmayan plan işe yaramamıştır.

Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra Türkiye ile Yunanistan arasındaki güç dengesi Türkiye lehine değişmiştir. Demografik olarak şu anda Yunanistan Türkiye oranı üçte birdir. Bunun yanı sıra sanayi ve teknoloji alanında da Türkiye önemli gelişme kat etmektedir. Önümüzdeki süreçte baktığımızda, bu doğrultuda iki ülkenin demografik olarak oranları beşte bir düzeyine kadar yakın dönemde gideceği görülmektedir. Ayrıca Yunanistan, NATO'nun silahlı kanadından da ayrılmıştır. Bu nedenle içinde bulunduğu durum pek iyi değildir.

Yunanistan'ın bölgede kendini güvende hissetmesi, iş birlikleri oluşturması ve güçlenmesi ancak doğudaki güçlü komşusu Türkiye ile ilişkilerin geliştirilmesi ve ortaklığı ile mümkün gözükmektedir.

1976 Yılı

Tarih: 29.01.1976

Haber/Makale Başlığı: Balkanlaşma Yerine Yakınlaşma

Haber/Makale Özeti: Balkan ülkelerinin mevcut durumlarına bakıldığında iki NATO üyesi, iki Varşova Paktı üyesi ve bir Bağlantısızlar üyesi olduğu görülmektedir. Bunun yanı sıra bu ülkelerin tarihsel olarak etnik, kültürel, siyasi sorunları da mevcuttur. Bu açıdan bakıldığında Balkanlarda bir iş birliğine gidilmesi zor görülmektedir. Tarihte yaşanmış acı olaylar coğrafya ile alakalı olarak "Balkanlaşma" adında olumsuz bir tabiri de ortaya çıkarmıştır.

Tarihte, bölgede bir iş birliği oluşturmak ve ilişkileri geliştirmek adına 1934 Balkan Antantı ve 1954 Balkan İttifakı gibi girişimler olmuş ve bunlar başarısızlıkla sonuçlanmıştır. Ülkelerin çeşitli kaygıları ve II. Dünya Savaşı sonrası bloklar arasındaki mücadele bunlara sebep olmuştur.

Yunan Başbakanı Konstantin Karamanlis'in Balkanlarda iş birliği oluşturmak ve kalkınma adına bir konferans düzenleme girişimi yine böyle kaygılar nedeni ile Türkiye'yi dışarda bırakarak yapmak istemektedir. Bu nedenle bu girişim başarısız olmaktadır. Balkanlarda gerçek bir iş birliği ve kalkınmanın olması için dil, din, ırk gözetilmeksizin kapsayıcı bir şekilde hareket edilmelidir. Bu birçok sorun yaşadığımız Yunanistan olsa dahi yapılmaya çalışılmalıdır.

Tarih: 25.01.1976

Haber/Makale Başlığı: Karamanlis, Balkan Ülkeleri Konferansı İçin Mısır Ziyaretini 1 Gün Kısalttı

Haber/Makale Özeti: Mısır'ın El Ahram Gazetesi'nin yazdığına göre Yunanistan Başbakanı Karamanlis, yarın Atina'da gerçekleştirilecek Balkan İş Birliği Konferansı hazırlıklarına katılmak için Mısır ziyaretini 24 saat kısaltmıştır.

Belgrad yönetimi de yaptığı açıklamada Atina'da gerçekleştirilecek iktisadi iş birliği konferansını, Balkan ülkeleri arasındaki mevcut sorunların gölgelememesinin temenni edildiği ve blokların bu durumdan çıkar sağlamaya çalışmamasının umulduğu söylenmiştir.

Tarih: 28.01.1976

Haber/Makale Başlığı: Türk Heyeti Balkan Konferansı'nda

Haber/Makale Özeti: Atina'da düzenlenen Balkan İş birliği Konferansı'na katılan Türk heyetine Yunan basını geniş yer vermiştir. Konferans ile ilgili kamuoyunda olumlu yorumlar yer almaktadır. Konferansa başkanlık eden Yunan Ekonomik Koordinasyon Bakanı Panayotis Panaliguras Balkan ülkelerinin toplantıyı "Çok yanlı bir iş birliği kurulmasının mümkün

olabileceği konuları ile birlikte belirleme çabalarının birleştirilmesi yolunda gerçekçi bir hedefin izlenmesi” olarak nitelemiştir.

Toplantıya katılan diğer Balkan ülkeleri temsilcileri de olumlu demeçler vermiş ve bu konferansın Balkanlarda iş birliğini güçlendirmesini temenni ettiklerini ve bu konuda çalışacaklarını belirtmişlerdir.

Tarih: 05.03.1976

Haber/Makale Başlığı: Siyasal Yumuşama ve Türkiye'nin Çok Yönlü Dengesi

Haber/Makale Özeti: 1970'ler ile beraber stratejik silahlardaki gelişme ve bundan dolayı bloklar arasında meydana gelen yumuşama, Kıbrıs Sorunu ve buna bağlı Türkiye – ABD ilişkilerindeki gelişmeler, Ortadoğu'da meydana gelen olaylar ve bloklardan bağımsız hareket etmeye başlayan devletlerin oluşturduğu yeni ortamda Türkiye, artık Soğuk Savaş'ın sert yıllarındaki tek bir yöne mahkûm olan dış politikasını değiştirmek ve kendine yeni alanlar açmak zorunda olmaktadır.

Türkiye'nin çevresinde olan gelişmeler ve oluşturulmaya çalışılan yeni ortaklıklar politikaların da değiştirilerek yeni arayışlara yönelmesini gerektirmektedir. Bu bakımdan Balkanlar ve Moskova üzerinde kurulan yeni hat Türkiye açısından önem arz etmektedir. Türkiye dengeleri yeniden düşünmek ve buna göre hareket etmek zorunda olmaktadır.

Tarih: 16.04.1976

Haber/Makale Başlığı: Demirel: Yunanistan Faydasız Bir Silah Yarışına Girdi

Haber/Makale Özeti: Türkiye Başbakanı Süleyman Demirel, İtalya'nın en büyük gazetesi, Mesagero ile Epoca dergilerinin yazarlarından V. Pellizari ile yaptığı mülakatta yazarın Türkiye – Yunanistan ve Türkiye – ABD ilişkilerine dair sorularını yanıtlamıştır.

Süleyman Demirel, Yunanistan'ın sürekli Türkiye'ye karşı olumsuz söylemler ve eylemlerde bulunduğunu söylemiş ve bunları örneklendirmiştir. Demirel yaptığı mülakatta Türkiye'nin kuruluşundan beri Yunanistan'dan her açıdan çok güçlü olduğunu fakat buna rağmen

Yunanistan'a karşı herhangi bir kötü niyet ve harekette bulunmadığını bildirmiştir. Yunanistan ise kurulduğu günden bu yana sürekli bir yayılma politikası izleyerek topraklarını yüzde üç yüz genişletmiştir. Yunanistan'ın bu genişleme hareketi Kıbrıs'ta sekteye uğratılmıştır. Fakat Yunanistan bu tarihten sonra genişleme hareketini Ege'ye yöneltmiş, 1923 Lousanne ve 1947 Paris Anlaşmaları ile silahsız olarak kabul edilen Ege Adalarını silahlandırmaya başlamıştır. Bu doğrultuda Türkiye'ye karşı da silahlanma yarışına girmiştir. Aynı nedenlerle iddia ettiği üzere Yunanistan, iki yıldır Ege hava sahasını tüm ülkelere kapatmıştır. Bu uluslararası hukuka aykırı bir durum arz etmektedir. Yunanistan'ın uyguladığı bu politikalar kendilerine sorulduğunda bunu olası bir Türkiye saldırısına karşı yaptıklarını dile getirmektedirler. Bu tamamen gerçek dışıdır. Mevcut koşullarda Yunanistan'ın Türkiye ile mücadele edebilmesi mümkün gözükmemektedir. Bu en fazla Yunanistan'a zarar verecektir.

Süleyman Demirel'e ABD ile ilişkiler de sorulmuştur. Demirel, verdiği yanıtta Türkiye ile ABD'nin yakın NATO müttefikleri olduğunu söylemiştir ve önemli stratejik ortaklar olduklarını belirtmiştir. Türkiye ile ABD arasında Afyon Krizi ve Kıbrıs Harekatı'ndan dolayı Türkiye'ye uygulanan silah ambargosu sıkıntısı mevcuttur. Fakat bu sorunlar iki ülkenin çıkarları ve birbirlerine olan yakınlıkları düşünülürse aşılabacaktır.

Tarih: 29.05.1976

Makale/Haber Başlığı: Türk Dış Gündemi

Makale/Haber Özeti: 1970'lerle beraber yumuşayan bloklar arası mücadelenin ve bu bağlamdaki yeni arayışların gerçekleştiği bir dönemde Türkiye'yi ziyaret eden Federal Almanya, Bulgaristan, Yugoslavya devlet başkanlarının gelişlerindeki amaçlar tartışılmaktadır. Ayrıca Demirel'in Moskova ziyareti de bu doğrultuda tartışılan konular arasında olmaktadır.

Bu dönemde Türkiye'nin kendisini nasıl konumlandıracağı, SSCB ile olan yakınlaşmanın iki ülke ve Balkanlar ile ilişkileri nasıl etkileyeceği ve Federal Almanya Devlet Başkanı Schmidt'in Türkiye ziyaretinin bu doğrultuda NATO ilişkileri üzerinde etkilerini de konuşmak istemesi üzerine düşünceler tartışılmaktadır.

Tarih: 09.06.1976

Haber/Makale Başlığı: Tito, Türk ve Yunan Görüşlerini Uzlaştırmak İstiyor

Haber/Makale Özeti: Son bir haftada ikinci kez bir Balkan ülkesinin lideri Türkiye'yi ziyaret etmektedir. Bulgaristan Devlet Başkanı Jivkov'un ardından Yugoslavya Devlet Başkanı Tito'da Türkiye'yi ziyaret etmiştir.

Jivkov'un ziyareti, Türkiye ile ABD arasındaki gergin havanın, ABD tarafından Türkiye'ye uygulanan ambargo ve Türkiye'nin de ülkedeki ABD üslerini faaliyetten menetmesi dolayısı ile ilişkilerdeki uzaklaşmanın devam etmesi adına Varşova Paktı ülkelerinden Türkiye'ye herhangi bir tehdit gelmeyeceğini göstererek Türkiye'nin ABD'den uzaklaşmasını kolaylaştırmasını amaçlamaktadır. Bu bakımdan başka Varşova Paktı üyeleri de Türkiye'ye ziyaretler gerçekleştirmişti.

Yugoslavya Devlet Başkanı Tito ise her iki bloğa da üye olmadan, Avrupa'da bağımsız bir sosyalist düzenin öncüsü durumundadır. Fakat 84 yaşına gelmiş olması ve kendisinden sonra Yugoslavya federe devletlerin birlik içinde nasıl hareket edecekleri ve Balkanlardaki durumun ne olacağı kendisini endişelendirmektedir. Türkiye ve ABD arasındaki ilişkilerin kötüleşmesinin SSCB'nin Balkanlardaki etkisini arttıracığından endişe duymaktadır. Bu bakımdan Türkiye'ye gelmeden önce Yunanistan'da bulunan ve görüşmeler yapan Tito, Yunanistan ve Türkiye'nin olası bir savaş ihtimaline karşı ilişkileri yumuşatmak ve görüşmelere bir dayanak oluşturmak istemektedir. Bundan dolayı Tito'nun, Türkiye'ye gelirken yanında sadece siyasi müşavirlerini ve devlet adamlarını getirmesi, iki ülke arasında zaten daha önceden çözülmüş olan konularla zaman kaybetmeyip güncel önemli meselelere eğilmek istediğini göstermektedir.

Tarih: 12.06.1976

Haber/Makale Başlığı: Balkanlarda Dostluk Politikası Ambargonun Sonucu Değildir

Haber/Makale Özeti: Türkiye Dışişleri Bakanı Çağlayangil, Anadolu Ajansı muhabirinin sorularını yanıtlamıştır. Son dönemde Türkiye gelen Balkan ülkeleri devlet başkanlarının geliş

sebebinin Helsinki’de imzalanan Avrupa Güvenlik ve İş birliği Konferansı nihai senedinin bölgemizde de uygulanmak istediği amacı olduğunu dile getirmiştir.

Bu ziyaretlerin geçen günlerde Atina’da gerçekleştirilen Balkan İş birliği Konferansı ile alakalı olmadığını, bunun Türkiye’nin 1965 yılından beri yürüttüğü blok dışı politikaların ürünü olduğunu belirtmiştir. Türkiye’nin attığı adımların Avrupa ve ABD ile son dönemde gerilen ilişkilerin bir sonucu olmadığını söylemiştir.

Son olarak Yugoslavya olan ilişkilere değinen Çağlayangil, Türkiye ve Yugoslavya’nın aralarında hiçbir sorun bulunmayan iki ülke olduğunu söylemiştir. Bu iki ülkenin ortak çalışabileceği birçok iktisadi ve sınai alan olduğunu, Yugoslavya Devlet Başkanı Tito’nun ziyaretinde bu alanlarda yapılacak iş birliğine yönelik kararlar alındığı belirtilmiştir.

Tarih: 12.06.1976

Haber/Makale Başlığı: Kıbrıs’da Çözüm İçin Tek Yol, Müzakere

Haber/Makale Özeti: Yugoslavya Devlet Başkanı Tito dört günlük Türkiye ziyaretinde bulunmuştur. Bu ziyaret sırasında Tito, Balkan İttifakına da değinmiştir. Balkanlarda iş birliğinin sağlanması ve gelişmesi için dışarıdan bir müdahalenin olmamasının şart olduğunu dile getirmiştir. Bununla beraber Tito, bazı Balkan ülkelerinin birbirleri ile bazı sorunlarının elbette mevcut olduğunu fakat bunların aşılabileceğini söylemiş, farklılıklara saygı duyularak ortak ekonomik ve kültürel iş birliği ile gelişme kaydedilebileceğini dile getirmiştir.

Kıbrıs Sorunu konusuna da değinen Tito, tarafların birbirlerine ve Kıbrıs’ın bağlantısızlığına saygı duyarak hareket etmeleri gerektiğini, tarafların birbirleri ile görüşmelerinin devam etmesi ve toplumlar arası görüşmelerin adil ve eşit bir şekilde sağlanarak birleşme yoluna gidilmesini söylemiştir. Bu bakımdan müzakerelerin aksamamasını ve devamını tavsiye etmiştir.

Ayrıca yayımlanan ortak bildiriye Lübnan’daki krizin bölgenin güvenliği ve barış açısından önemi, Türkiye’nin Bağlantısızlar üyesi topluluklarla ilişkileri, 3. Deniz Hukuku Konferansı’nda gerçekleştirilen ilerlemeler, gemi inşaatı, aktarma sanayi, telekomünikasyon, madencilik, tarım makinaları, tarım ve turizm endüstrileri alanlarında yapılan işbirlikleri, Belgrad’da gerçekleştirilen Emlak Karma Komisyonu, Yugoslavya’daki Türk topluluğunun iki

ülke arası ilişkilerde önemli bir köprü göreceği ve Türkiye aleyhine olan ticaret dengesinin düzeltilmesi yer almıştır.

Tarih: 12.06.1976

Haber/Makale Başlığı: Kıbrıs İçin İki Toplumun Görüşmesi Tek Yoldur

Haber/Makale Özeti: Türkiye'ye ziyaret gerçekleştiren Yugoslavya Devlet Başkanı Tito'nun Türkiye ile hazırladığı ortak bildiri yayınlanmıştır. Tito Kıbrıs Sorununun çözümü için iki toplumun görüşmesinin elzem olduğunu dile getirmiştir.

Ayrıca Tito yaptığı açıklamalarda, Türkiye ile Yugoslavya'nın ekonomik olanaklardan yeterli ölçüde yararlanmadığı, bunun artması gerektiğini söylemiştir.

Tarih: 03.06.1976

Haber/Makale Başlığı: Balkanlara Açılma

Haber/Makale Özeti: Bulgaristan Devlet Başkanı Todor Jivkov Türkiye'ye geliyor. Son dönemde Türkiye ile Balkan ülkeleri arasında yoğun bir trafik yaşanmaktadır. Jivkov'dan bir hafta sonra Yugoslavya Devlet Başkanı Tito, daha sonra ise Romanya Devlet Başkanı Nikolae Çavuşesku'nun gelmesi beklenmektedir.

Bu ziyaretlerde bir dikkat çekici nokta, gelen üç liderin de sosyalist ülke liderleri olması, Yugoslavya'nın sosyalist olması ile beraber Bağlantısızlar'a mensup olmaktadır. Bir diğer önemli nokta ise üç liderin de yakın dönemde Yunanistan'ı ziyaretemiş olmalarıdır. Bu ziyaretler ve gelişmeler bağlamında Türkiye'nin yeniden şekillendirmeye başladığı dış politikası tartışılmaktadır.

Tarih: 19.06.1976

Haber/Makale Başlığı: Romanya Turizm Bakanı, "Balkan Turizm Komisyonu Çalışmalarından Ümitliyim" Dedi

Haber/Makale Özeti: Romanya Turizm Bakanı Ion Cosma, Turizm ve Tanıtma Bakanı Lütfi Tokoğlu'nun konuğu olarak İstanbul, İzmir ve Ankara'da beş gün geçirmiştir. Romanya son yıllarda turizm alanında büyük ilerleme kaydetmiştir. Bu gelişmeyi çok planlı bir şekilde yürüten Romanya ülkede açılan otelleri gelişi güzel bir şekilde değil sıkı bir plan çerçevesinde açmıştır. Ayrıca bu bağlamda tatil sezonlarının uzatılması için planlamalar yapmaktadır.

Bakan Ion Cosma, Balkan Turizm Komisyonu'nun yakın zamanda daha faal bir şekilde çalışmaya başlayacağını ve komisyondan ümitli olduğunu dile getirmiştir. Türkiye'ye de değinen Cosma, Türkiye'nin turizmde büyük bir potansiyel barındırdığını ve büyük bir şansa sahip olduğunu söylemiştir. Ayrıca Tokyo'da yapılan görüşmelerle ilgili Japon turistlerin Balkan coğrafyasına çekilmesine yönelik çalışmaları dile getirmiştir.

Tarih: 26.06.1976

Haber/Makale Başlığı: Ortak Bildiride Kıbrıs İçin Federasyon Önerildi

Haber/Makale Özeti: Türkiye'ye ziyaret gerçekleştiren Romanya Devlet Başkanı Nikolae Çavuşesku ülkesine dönmüştür. Yayınlanan ortak bildiride düzenlenen 3. Deniz Hukuku Konferansı'nın ülkelerin mevcut sorunlarına hak ve adalet ilkeleri gereğince çözüm getirmesi gerektiği ümidi dile getirilmiş, Kıbrıs konusunda karşılıklı diyalog ve iş birliği temelinde ortak bir çözüm getirilmesi belirtilmiş, Türkiye ve Romanya'nın ekonomik ve ticari ilişkilerde birbirlerinin menfaatlerini gözeticeği vurgulanmıştır. Ayrıca Avrupa Güvenlik ve İş Birliği Konferansı'nın önemi üzerinde durulmuş ve bunun atılacak somut adımlarla güçlendirilmesi gerektiği belirtilmiştir.

1977 Yılı

Tarih: 07.01.1977

Haber/Makale Başlığı: Arnavutluk: "Rusya'ya Karşı Uyanık Olalım"

Haber/Makale Özeti: Arnavutluk'ta resmi bir gazetede yayınlanan yazıda Rusya'nın Balkanlarda yayılmaya çalıştığı dile getirilmiş, bu politikaların Çarların döneminden beri mevcut olduğunun ve dikkat edilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Tarih: 09.01.1977

Haber/Makale Başlığı: Türk – Macar İlişkileri Daha İyi Olabilir

Haber/Makale Özeti: Macaristan Dışişleri Bakanı Frigyes Puja, Milliyet'e özel demeç vermiştir. Bakan Türk – Macar ilişkilerinin mevcut durumda yetersiz olduğunu, iki ülke arasındaki ilişkilerin ekonomik, ticari ve kültürel yönden geliştirilebileceğini ifade etmiştir.

Tarih: 15.02.1976

Haber/Makale Başlığı: Balkanlarda Anlaşmalar

Haber/Makale Özeti: Son dönemde Balkanlarda meydana gelen gelişmeler yorumlanmıştır. Bu doğrultuda meydana gelen Balkan İş birliği Konferansı ve karşılıklı ziyaretler göz önüne alınarak Balkanlarda yeni anlaşmaların yapılabileceği değerlendirilmiştir.

Tarih: 06.03.1977

Haber/Makale Başlığı: Romanya Büyük Deprem Felaketine Uğradı

Haber/Makale Özeti: Romanya'da büyük bir deprem meydana gelmiştir. Bükreş dahil birçok ilde büyük hasara neden olan depremde binlerce insan yaşamını yitirmiştir. Olay sırasında yurt dışında olan Çavuşesku ülkeye dönerek olağanüstü hâl ilan etmiştir.

Tarih: 18.03.1977

Haber/Makale Başlığı: Karamanlis'in Türkiye'ye Politikası Başarısız

Haber/Makale Özeti: Karamanlis'in yarı resmi danışmanı Yunan Profesör Kitsikis'e göre Karamanlis'in Türkiye politikası başarısızlığa uğramıştır. Karamanlis, Balkanlardaki siyasetinin de aleyhine döndüğünü ve Türkiye'ye karşı sosyalist ülkelerin desteğinin sağlamamasının Karamanlis'in başarısızlığı olduğunu ve aktif Türk Dış Politikası'na yenildiğini belirtmiştir.

Tarih: 06.03.1977

Haber/Makale Başlığı: Romanya Büyük Deprem Felaketine Uğradı

Haber/Makale Özeti: Romanya’da meydana gelen büyük depreme ilişkin olarak Cumhurbaşkanı Korutürk ve Başbakan Süleyman Demirel, Romanya Devlet Başkanı Çavușesku’ya başsağlığı mesajı iletmişlerdir.

Tarih: 10.03.1976

Haber/Makale Başlığı: Kıbrıs Bunalımına Yunanistan’ın Zayıflığı ve Yalnızlığı Neden Olmuştur

Haber/Makale Özeti: Bir İngiliz üniversitesinde öğretim üyesi olan Prof. Vatikiotis’in Kıbrıs Sorunu ile ilgili bir yazısı değerlendirilmiştir. Yazıda Kıbrıs Sorunu’nun derinleşmesinin nedeninin Yunanistan’da darbe yönetimlerinin ortaya çıkmasına bağlanmış ve analizler yapılmıştır.

Tarih: 12.03.1976

Haber/Makale Başlığı: Türkiye Bulgaristan Ticareti Dengeli Bir Şekilde Geliştirilecek

Haber/Makale Özeti: Türk Dışışleri Bakanı Çağlayangil gerçekleştirdiği Bulgaristan ziyaretinden döndü. Ziyaret sonrası açıklanan ortak bildiriye Kıbrıs Sorunu’nun tüm tarafların görüşlerinin dikkate alınarak ortak bir zeminde çözümlenmesi ve iki ülke arasındaki ticari ilişkilerin arttırılması öngörülmüştür. Bu bağlamda iki ülke arasındaki transit geçişler ve vize konularının planlanması çözümü için Bulgaristan’dan Türkiye’ye heyet gönderilmesi kararlaştırılmıştır.

Tarih: 25.04.1976

Haber/Makale Başlığı: Türk – Yunan Saldırmazlık Paktı Mı?

Haber/Makale Özeti: Hasan Esat Işık, Prof. Dr. Ahmet Şükrü Esmer ve Prof. Dr. Fahir Armaoğlu bir forumda bir araya gelerek Kıbrıs Barış Harekatı'ndan sonraki Türk – Yunan ilişkilerindeki gelişmeler ve Karamanlis'in Türkiye'ye önerdiği saldırmazlık paktı hakkında fikirlerini dile getirerek analizlerde bulunmuşlardır.

Tarih: 12.04.1977

Haber/Makale Başlığı: Çavuşesku: “Türk – Yunan Uyuşmazlığı Barışçı Yollardan Çözümlemeli”

Haber/Makale Özeti: Romanya Devlet Başkanı Çavuşesku, Avrupa güvenliği ile ilgili Belgrad'da yapılacak toplantı öncesi yeni bir konferansın olmasını Balkan devletleri arasında, öneride bulunmuştur. Çavuşesku ayrıca Türkiye ile Yunanistan arasındaki sorunların diyaloga dayalı bir şekilde iş birliği içerisinde çözülmesi gerektiğini belirtmiştir.

Tarih: 18.05.1976

Haber/Makale Başlığı: Ecevit Bugün Belgrad'da Tito ile Görüşecek

Haber/Makale Özeti: 8 Haziran tarihinde Yugoslav Devlet Başkanı Tito'nun Türkiye'ye geleceği kararlaştırılmıştır. Görüşmelerin gündeminin Kıbrıs ve Ege olacağı düşünülmektedir. CHP Genel Başkanı Ecevit'in de Belgrad ziyareti uzatılmış, genel başkana bir villa tahsis edilmiştir.

Tarih: 19.05.1976

Haber/Makale Başlığı: Ecevit: “Tito Kıbrıs İçin Federal Bir Çözüm İstiyor”

Haber/Makale Özeti: CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit ve yanındaki dört kişilik heyet Belgrad'da Yugoslavya Dışişleri Bakanı Miloş Miniç ile görüşmüştür. Görüşmelerin ana konusu Kıbrıs olmuştur. Daha sonra Ecevit, programda olmamasına rağmen rica üzerine Yugoslav Başbakanı Cemal Biyediç ile de görüşmüştür. Görüşmede Kıbrıs konuşulmuş ve Tito'nun Kıbrıs'ta federal bir çözümden yana olduğu belirtilmiştir.

Tarih: 20.05.1976

Haber/Makale Başlığı: Yeni Bir Türk – Yunan Zirve Toplantısı İçin Olanak Aranacak

Haber/Makale Özeti: Türkiye ile Yunanistan arasında Kıbrıs ve Ege sorunlarından dolayı mevcut ilişkilerdeki çatlakların onarılması için Oslo’da heyetlerin görüşmesi kararlaştırılmıştır. Bu bağlamda Türkiye’nin tezlerinin ne olacağı ve olması gerekenler analiz edilmiştir.

Tarih: 04.05.1976

Haber/Makale Başlığı: Karamanlis Muhalefete Rağmen Türkiye ile Yumuşama İstiyor

Haber/Makale Özeti: Karamanlis hükümeti ABD ve Türkiye ile yeniden anlaşma yolları aramaya başlamış ve bu muhalefet tarafından tepki çekmiştir. Karamanlis Türkiye’ye saldırmazlık paktı önerisinde bulunmuş, ABD’ye de Yunanistan’daki üsleri kullanabilmesine karşılık 4 yıllığına 700 milyon dolar yardım edilmesi teklifinde bulunmuştur. Muhalefetin tepkilerine Karamanlis, ülkesinin güvenliği için NATO ile ilişkilerin önemli olduğunu ve Yunanistan’ın kalkınmasının AET’ye bağlı olduğunu belirtmiştir.

Tarih: 09.06.1976

Haber/Makale Başlığı: Tito: “Akdeniz’de Barış Yerleşmeli”

Haber/Makale Özeti: Yugoslavya Devlet Başkanı Tito, Cumhurbaşkanı Korutürk’ün misafiri olarak Ankara’ya gelmiştir. Misafirligi sırasında Tito bölgede barışın sağlanması için Akdeniz ve Ege’de sorunların çözülmesi gerektiğini dile getirmiştir. Bu durumun ayrıca Ortadoğu’yu da ilgilendirdiğine değinen Tito Türk – Yunan ilişkilerine vurgu yapmıştır.

Tarih: 04.06.1976

Haber/Makale Başlığı: Jivkov Çankaya’ya Helikopterle Gitti

Haber/Makale Özeti: Türkiye'yi ziyaret eden Bulgar Devlet Başkanı Jivkov adına Çankaya'da yemek verilmiştir. Yemekte konuşma yapan Cumhurbaşkanı Korutürk, Akdeniz'i Karadeniz'e bağlayan Ege'nin, hiçbir devletin iç denizi olamayacağını dile getirmiştir. Görüşmeler sırasında Ege ve Kıbrıs ağırlıklı olarak konuşulmuştur.

Tarih: 02.06.1976

Haber/Makale Başlığı: İş birliği Olanaklarından Daha Çok Yararlanmamız Gerek

Haber/Makale Özeti: Türkiye ziyareti arifesinde Bulgaristan Devlet Başkanı Todor Jivkov, Milliyet'in sorularını yanıtlamıştır. Jivkov Türkiye ile ilişkilerin geliştirilmesi, ekonomik ortaklıkların artırılması ve iki ülke arasındaki sınır geçişleri üzerinde durmuştur. Ayrıca Bulgaristan'da yaşayan Türklerin durumu da konuşulmuştur. Bunun yanı sıra Türkiye'nin Kıbrıs Sorunu ile alakalı olarak da konuşulmuş, diyalog geliştirilmesi üzerinde durulmuştur.

Tarih: 14.10.1977

Haber/Makale Başlığı: Karamanlis'in Partisi Programını Açıkladı

Haber/Makale Özeti: Türkiye ile ortaya çıkan kriz ortamını esefle karşılayan Karamanlis, seçim programında bunu dile getirmiş, ayrıca Yeni Demokrasi Partisi'nin Kıbrıs'ta Helenizm'in hak ve çıkarlarını koruma hedefinde olduğunu söylemiştir. Görünen odur ki Yunanistan'da seçimlerin seyrini Türkiye ilişkileri belirleyecektir.

1978 Yılı

Tarih: 02.02.1978

Haber/Makale Başlığı: Yugoslavya Yeni Bir Balkan Konferansı Önerdi

Haber/Makale Özeti: Belgrad'da parlamentoda konuşan Yugoslavya Dışişleri Bakanı Miloş Miniç, yeni bir Balkan Konferansı için koşulların uygun olduğunu ve bu konferansın birçok sorunun çözümünü de beraberinde getireceğini söylemiştir.

Tarih: 19.02.1978

Haber/Makale Başlığı: Avrupa'da Toplantı İçin Uygun Kent Yok

Haber/Makale Özeti: Ecevit hükümeti başa geldiğinden beri Türk – Yunan ilişkileri hızlanmıştır. Fakat taraflar görüşmelerden herhangi bir sonuç almayı beklemediğinden görüşme işini ağırdan almaktadırlar. Bu konuda ortaya görüşmelerin ağırdan alınması konusunda yarı şaka bir şekilde Avrupa'da şu sıralarda görüşme yapılabilecek uygun bir kent olmadığı söylenebilir.

Tarih: 30.04.1978

Haber/Makale Başlığı: Türkiye ve Romanya Dış Pazarlarda İşbirliği Yapacak

Haber/Makale Özeti: Türkiye'yi ziyaret eden ve görüşmeler yapan Manea Manescu ülkesine dönmüştür. Yapılan görüşmelerden çıkan sonuçlar; iki ülke başbakanları ekonomik, kültürel ve teknik iş birliğine ilişkin görüş birliği belgesi imzalamıştır. Bunun yanı sıra Manescu, Ecevit'i resmi bir ziyaret için Romanya'ya davet etmiştir.

Tarih: 05.05.1978

Haber/Makale Başlığı: Türkiye 3. Ülkelere Bulgaristan Aracılığı İle İhracat Yapacak

Haber/Makale Özeti: Bulgar Devlet Başkanı Jivkov ile ikinci program dışı görüşmesini gerçekleştiren Ecevit, ticari ve ekonomik konularla ilgili görüşmüştür. Daha çok kara yolunu tercih eden Bulgarlara deniz ve demiryolu alternatifleri sunularak bu konuda yatırımlar yapılmasına dair ilke anlaşması imzalanmıştır. Bu sayede Türkiye'nin hedefi Bulgaristan üzerinden bu ülkeye de yarar sağlanarak 3. Ülkeler ile ticaretin geliştirilmesi ve ilişkilerde ilerlemelerin hedeflenmesidir.

Tarih: 13.04.1978

Haber/Makale Başlığı: Atina, NATO Savaş Oyunundan da Çekildi

Haber/Makale Özeti: Karamanlis Hükümeti'nin 14 Nisan'da Ankara'da gerçekleştirilecek ikili görüşmelerin ertelenmesi basında büyük yer bulmuştur. Ayrıca Yunan Hükümeti iki yılda bir düzenlenen Napoli'deki savaş oyunundan da ABD'ye tepki gösterilmesi bağlamında deniz kuvvetlerini çekmiştir.

Tarih: 02.05.1978

Haber/Makale Başlığı: Ecevit, Yarın Sofya'ya Gidiyor

Haber/Makale Özeti: Başbakan Ecevit, Bulgar Devlet Başkanı Jivkov'un davetlisi olarak 4 günlüğüne Sofya'ya gidecektir. Yapılacak görüşmelerde iki ülke arasındaki ilişkilerin düzeyinin artırılmasının konuşulacağı ve Balkanlarda barış ve güven ortamının sağlanmasına yönelik atılacak adımların konuşulması beklenmektedir.

Tarih: 18.07.1978

Haber/Makale Başlığı: Bulgar – Yugoslav İlişkileri Bozuluyor

Haber/Makale Özeti: İki ülke arasında eskiden beri Makedonya üzerinde anlaşmazlıklar mevcut olmaktadır. İki ülke arasında ilişkilerin gerilmeye başladığı bir dönemde bir Bulgar gazetesi Yugoslav yayın organlarını şovenizmle ve Bulgaristan'a iftiralar atmakla suçlamıştır. Üst düzey bir Yugoslav yetkilinin Bulgar sınırında yaptığı konuşmada aradaki sorunların Bulgaristan'ın Makedonya'daki azınlıklar üzerine söylem ve politikalarından kaynaklandığını dile getirmiştir.

Tarih: 14.07.1978

Haber/Makale Başlığı: Arnavutluk, Çin'i Devrime İhanetle Suçladı

Haber/Makale Özeti: Arnavutluk, Çin Devleti’ni devrimci ülkelere karşı emperyalistleri ve gericiileri desteklemekle suçlamıştır. Bu doğrultuda Pekin’deki Arnavutluk Büyükelçiliği ile Çin yönetimine ilişkilerin kesildiğine dair nota gönderilmiştir. Uzun yıllardır Arnavutluk ile Çin arasında iyi ilişkiler kurmuştur ve Arnavutluk Çin’in Balkanlardaki tek müttefiki konumunda olmuştur. Uzmanlara göre Çin ile ilişkilerin kesilmesi Arnavutluk’ta Enver Hoca’nın yerini sarsabilir.

Tarih: 04.09.1978

Haber/Makale Başlığı: ABD ve NATO Militaristlerinin Tehlikeli Manevralara Girdikleri Öne Sürüldü

Haber/Makale Özeti: Dünya Barış Konseyi ile Barış Derneği tarafından İstanbul’da düzenlenen ve 1979 yılında Türkiye’de toplanması beklenen “Yakın Doğu ve Balkanlarda Barış ve Dostluk İçin Ekonomik, Teknolojik, Kültürel İş birliği Toplantısı’nın” hazırlık toplantısı devam etmiştir.

Toplantıya Dünya Barış Konseyi, Bulgaristan, Filistin Kurtuluş Örgütü, Lübnan ve Yunanistan Delegasyonları ile Türkiye Barış Derneği öncülüğünde kuruluşlar katılmıştır. Toplantıda Doğu Akdeniz’de olası çatışmaların ve yükselen tansiyonun üzerinde durulmuş ve çözümler tartışılmıştır. ABD ve NATO’ya bağlı bazı güçlerin tansiyonu arttırmaya çalıştıkları dile getirilmiştir.

Tarih: 07.09.1978

Haber/Makale Başlığı: Moskova, Ankara ile Atina Arasında Denge Politikası Uygulamaya Çalışıyor

Haber/Makale Özeti: Fransız Le Monde gazetesi, haberinde son dönemlerdeki olaylar ile beraber Yunanistan’ın daha bağımsız hareket etmeye çalıştığını ve yeni ilişkiler kurmaya yöneldiğini, Rusya’nın bundan faydalanmak istediğini ve olası anlaşmanın 1979 yılında yapılacak temaslar ile sağlanabileceğini yazmıştır. Bu sayede Türkiye ile Yunanistan dengeleri

değişebilecektir. Ayrıca yazıda Çin'in Balkanlar coğrafyasına giriş yaptığı ve bu oyunda yer almaya başladığına da değinilmektedir.

Tarih: 06.12.1978

Haber/Makale Başlığı: Karamanlis: “Türk – Yunan İş birliği Zorunludur”

Haber/Makale Özeti: Yunanistan Devlet Başbakanı Karamanlis, Atina’da Türk gazetecileri kabul etmiştir. Karamanlis, Türkiye ile Yunanistan arasında ilişkilerin yeniden geliştirilmesi için iki tarafın da tahriklerden kaçınmaları gerektiğini belirtmiştir.

Karamanlis, Doğu Akdeniz’de ve Balkanlardaki son gelişmeler ve ortaya çıkan kesin olmayan görünüm nedeni ile Türk – Yunan ilişkilerinin daha da önem kazandığına dikkat çekmiştir.

1979 Yılı

Tarih: 17.01.1979

Haber/Makale Başlığı: Karamanlis: “Kıbrıs Dramının Sorumluluğu Tamamıyla Türkiye’ye Aittir

Haber/Makale Özeti: Yunan Devlet Başkanı Karamanlis parlamentoda yaptığı konuşmasında Türkiye ilişkilerine çok yer vermiştir. Karamanlis Yunanistan’ın NATO’ya dönememesini Türkiye’ye bağlamıştır. Ayrıca Kıbrıs’taki krizin sorumluluğunun tamamen Türkiye’ye ait olduğunu ve Ege’deki hava sahasının ancak Türkiye’nin 714 sayılı notayı kaldırmasıyla açılacağını belirtmiştir.

Tarih: 21.03.1979

Haber/Makale Başlığı: Çavuşesku: “Türk – Yunan Sorunları Görüşme ile Çözülmeli”

Haber/Makale Özeti: Yunan Devlet Başkanı Karamanlis şerefine verilen yemekte Romanya Devlet Başkanı Çavuşesku, Türkiye ile Yunanistan arasındaki sorunlara değinerek bu krizlerin diyalog yolu ile çözülmesi gerektiğini belirtmiştir. Ayrıca Ortadoğu’daki sorunlara da

değnilerek İsrail'in işgal ettiği topraklardan çekilmesinin ve Filistinlilere devlet kurma hakkı verilmesinin barış için şart olduğu belirtilmiştir.

Tarih: 03.05.1979

Haber/Makale Başlığı: Balkan Konferansı Yıl Sonunda Yapılacak

Haber/Makale Özeti: Bulgaristan'a ziyaret gerçekleştiren Yunan Devlet Başkanı Karamanlis, Bulgar Devlet Başkanı Jivkov ile görüşmüştür. Görüşmede Balkanlardaki ilişkilerin iyileşerek devam etmesi adına yeni bir Balkan Konferansı'nın yıl sonunda gerçekleştirilmesi karara bağlanmıştır.

Tarih: 02.05.1979

Haber/Makale Başlığı: Kıbrıs İçin Kalıcı Bir Çözüm Bulunmalı

Haber/Makale Özeti: 29-30 Nisan tarihlerinde Korfu'da gerçekleştirilen Yunan – Bulgar Zirve Toplantısı'nda Kıbrıs Sorunu ile ilgili olarak diyaloga dayalı ortak, kalıcı bir çözüm bulunması ve Balkanlardaki iş birliğinin ekonomik, kültürel ve teknik alanlarda gerçekleştirilecek gelişmeler ile sağlanması görüşülmüştür.

Tarih: 09.07.1979

Haber/Makale Başlığı: Ecevit ile Yapıcı Bir Diyalogumuz Olacak

Haber/Makale Özeti: Türkiye'ye yapacağı iş gezisi arifesinde Bulgar Devlet Başkanı Jivkov Milliyet'in sorularını yanıtlamıştır. Jivkov iki ülke arasında daha sıkı bir iş birliği için büyük olanaklar bulunduğunu, Bulgaristan'ın Balkanlar'da çok yanlı iş birliğini kabul ettiğini ve Kıbrıs'ta toplumlar arası görüşmelerden olumlu sonuçlar beklediğini dile getirmiştir.

Tarih: 10.07.1979

Haber/Makale Başlığı: Bulgar Devlet Başkanını Antalya'da Ecevit Karşıladi

Haber/Makale Özeti: Bulgar Devlet Başkanı Jivkov Türkiye'yi ziyaret etmiştir. Antalya'da Ecevit tarafından karşılanan Jivkov ile yapılan görüşmelerde iki ülke arasındaki ilişkilerin temel noktaları, kıta sahanlığı ve kara suları, ekonomi ve ticari ilişkiler yanı sıra SALT – II gibi geneli ilgilendiren konular üzerinde görüşmeler yapılmıştır.

Tarih: 18.08.1979

Haber/Makale Başlığı: Romanya ile Ortak Üretim İçin Görüş Birliğine Varıldı

Haber/Makale Özeti: Suriye ziyaretinden dönen Çavuşesku, Ankara'ya da uğrayarak Ecevit ile görüştü. Rumen lider yakında gerçekleştireceği Türkiye ziyareti sırasında iş birliği konularının ele alınacağını belirtmiştir. Ecevit de uluslararası ve bölgesel sorunlar üzerinde fikir alışverişi yapıldığını ve yeni bir ekonomik düzenin tahsis edilmesi gerektiğinin üzerinde durduklarını belirtmiştir.

Değerlendirme

1975 – 1979 arası dönem dünyada 70'li yılların başında stratejik silahların önemli ölçüde güç kazanmasından dolayı imzalanan SALT – I anlaşmasının bloklar arasındaki mücadeleyi yumuşatarak ülkelere blok liderlerinden bağımsız olarak yeni politikalar geliştirme fırsatı sunmuştur. Türkiye de bu dönemde ABD'den bağımsız bir politika izleme fırsatı bulmuş ve uzun zamandan beri varlığını sürdüren ve gündemde olan Kıbrıs'taki krize askeri müdahalede bulunmuştur. Bu olay Türkiye – Yunanistan ilişkilerini de derinden etkilemiştir.

Bloklar arası mücadelenin yumuşamaya başladığı bu ortamda ülkelerin bağımsız hareket etmeye başlamasının en iyi örneği Balkanlarda görülmektedir.

Bu dönemde Türkiye – Balkan ilişkilerine yön veren en temel etkenler Kıbrıs ve Ege Sorunu temelinde Yunanistan ile olan ilişkiler ve Yunanistan'ın elini güçlendirmek adına öncü olduğu ve oluşturmaya çalıştığı Balkan İş birliği Konferanslarına dayalı bir Balkan birliğidir. 1975 – 79 yılları arasında Yunanistan bu konuda yaptığı çalışmalar ile Türkiye karşısında elini güçlendirmeye çalışmış ve aynı doğrultuda ABD ile ilişkilerde de değişimler meydana gelmiştir.

Türkiye, diğer Balkan ülkeleri ile neredeyse bu dönemde hiçbir sorun yaşamamış ilişkiler her alanda geliştirilmiştir. Bu dönemde ideolojik kaygıların yumuşamaya başlaması Türkiye ve Balkan ülkeleri arasında yeni iş birliklerinin gelişmesine zemin hazırlamıştır. Fakat Türkiye – Yunanistan ilişkileri, diğer ülkeler ile olan ilişkilerde dahi önemli bir değişken olarak varlığını sürdürmüş, bu iki ülkenin ilişkilerinin bölgenin istikrarı ve güvenliği açısından ne derece önemli olduğu görülmüştür.

Yunanistan dışında Balkanlarda Türkiye'nin önemli iş birlikleri geliştirdiği diğer ülke Yugoslavya olmuştur. Yugoslavya ilişkileri Türkiye – Yunanistan ilişkilerine de etki etmiş, Yugoslav lider Tito'nun izlediği politikaların ve aracılığının önemi görünmüştür.

Bulgaristan ve Romanya ile olan ilişkilerde ise konu daha çok Balkanlardaki iş birliği ve istikrarın artmasına yönelik ekonomi, ticaret, teknik ve kültürel konularda iş birliği adına anlaşmalar ve görüşmeler yapılmıştır.

Kaynakça

Milliyet Gazete Arşivi. (n.d.). <https://gazetearsivi.milliyet.com.tr>